

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จฯ เปิดอาคารหอสมุดดนตรีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙
ในวันพฤหัสบดีที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๐

เย็นศิระเพราะพระบริบาล

กนกอร ศักดาเดช^๑

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทรสยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่เปี่ยมด้วยพระมหากรุณาธิคุณ ทรงพัฒนาประเทศชาติและประชาชนอย่างแท้จริง พระองค์ทรงลดช่องว่างและความเหลื่อมล้ำระหว่างเมืองและชนบท สร้างโอกาสมากมายให้กับคนที่ยู่ในพื้นที่ห่างไกล ซึ่งบางครั้งคนทั่วไปเมื่อ ๗๐ ปีที่แล้ว

แม้กางแผนที่ก็ยังไปไม่ถึง ข้างเจ้าเติบโตในชนบท มีความทรงจำเกี่ยวกับพระองค์ตั้งแต่เป็นเด็กถูกอบรมสั่งสอนให้รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ความทรงจำเล็กๆ ที่จำได้แม้จะขาดหายไปบ้าง แต่ห้าสิบปีที่ผ่าน...ภาพของพระองค์ที่เสด็จพระราชดำเนินบนแผ่นดินในอำเภอเล็กๆ ของจังหวัดเล็กๆ ยังเป็นหนึ่งในความทรงจำวัยเยาว์ของข้าพเจ้าไม่รู้ลืม ข้าพเจ้าเป็นลูกข้าราชการซึ่งต้องโยกย้ายไปหลายแห่ง

^๑ ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร

ส่วนใหญ่จะเป็นอำเภอรอบนอก มีโอกาสขึ้นลงที่ว่าการอำเภอที่พ่อทำงาน จะเห็นพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่แม่ซึ่งเป็นครูสั่งสอนเสมอให้กราบไหว้และห้ามทำในสิ่งที่ไม่ดีในสถานที่ราชการของพระองค์ท่านจึงรับรู้ด้วยหัวใจมาตลอดเวลาว่า พระองค์คือพระเจ้าแผ่นดิน ไม่เคยเข้าใจอะไรไปมากกว่านั้นนอกจากคนของแผ่นดินนี้ต้องเป็นคนดี ไม่เคยคิดว่าชีวิตนี้จะได้พบพระองค์จริงนอกจากพระบรมฉายาลักษณ์บนที่ว่าการอำเภอที่กราบไหว้ทุกครั้งเมื่อขึ้นไป เมื่อเริ่มเข้าเรียนชั้นประถมต้นที่โรงเรียนในอำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูนวันหนึ่งแม่บอกว่าจะพาไปรับเสด็จฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พຽນนี้ให้อาบน้ำแต่งตัวให้สะอาดแต่งชุดที่สุภาพเรียบร้อย ซึ่งในที่สุดชุดเรียบร้อยที่แม่บอกคือ ชุดนักเรียน แม่พานั่งรถไปไกลแต่เข้าเราไปกันทั้งครอบครัว ไปนั่งรอรับเสด็จฯ ให้ติดเส้นเชือกที่ชิงไว้พอไม่ให้คนล้าไปในเส้นทางเสด็จพระราชดำเนินแคบๆ จึงนับว่าใกล้ชิดมาก พวกเราแอบนำผ้าเช็ดหน้าผืนเล็กๆ วางไว้เพื่อเก็บรอยพระบาทบนผืนผ้า รอยอยู่นานเมื่อพระองค์เสด็จฯมาถึง ทุกคนตื่นเต้นขยับตัวจนฝุ่นคลุ้ง แต่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินด้วยพระพักตร์ที่เปี่ยมไปด้วยพระเมตตาบารมี จนพวกเราคลายความกังวลว่าจะทำอะไรที่ไม่สมควร ข้าพเจ้าเฝ้าภาวนาขอพระองค์ทรงวางพระบาทบนผ้าเช็ดหน้าคอยมองไม่ให้คลาดสายตาเพื่อจะเก็บไว้บูชา แต่พระองค์ไม่ได้ประทับพระบาทไว้จึงเก็บผ้าเช็ดหน้าคืน ไม่ได้เสียใจที่ไม่ได้เก็บรอยพระบาทแต่ภูมิใจที่ได้เฝ้า

รับเสด็จฯ พระองค์จริง ข้าพเจ้าเริ่มคิดหวังอยากเป็นข้าราชการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและเริ่มมีการเรียนรู้เรื่องราวของพระองค์แบบเด็กๆ มีความเข้าใจว่านับแต่พระองค์เสด็จฯ มา มีความเปลี่ยนแปลงหลายอย่าง และสถานที่พักผ่อนของนักเรียนอย่างพวกเราคือคันคลอง ฝาย และเขื่อนชลประทานต่างๆ ที่เกิดขึ้นหลายแห่งในจังหวัดลำพูนกับนาข้าว สวนผัก สวนผลไม้ที่เขียวขจีสุดลูกหูลูกตาและชาวไร่ ชาวนามีการปลูกพืชหมุนเวียนแทบจะตลอดทั้งปี พวกเราเติบโตมาด้วยสีสนในชีวิตจริงที่มีบรรยากาศภาพเบื้องหลังไม่เคยซ้ำจนบัดนี้ข้าพเจ้าคิดว่าเรื่องราวของพระองค์ที่ทรงงานเพื่อราษฎรต้องมีมากกว่าที่ถูกบันทึกไว้ เพราะข้าพเจ้ายังสับสนไม่พบว่าที่ข้าพเจ้าไปรับเสด็จฯ นั้น ถูกบันทึกไว้ที่ใดแม้จะใช้เวลาานหลายปีมาแล้วก็ตาม ข้าพเจ้ามีหัวใจดวงเดียวกับคนไทยทุกคนที่เทิดทูนพระองค์ไว้เหนือเกล้าพร้อมตั้งใจที่จะเป็นคนดีของสังคมและช่วยกันพัฒนาบ้านเมืองตามกำลังสติปัญญาความรู้ที่มีจนกว่าชีวิตจะหาไม่

ข้าพเจ้าเรียนจบเข้ารับราชการหมั่นเรียนรู้และตั้งใจทำหน้าที่ มีวินัย ทำงานเพื่องาน น้อมนำกระแสพระราชดำริสมาใช้ในการดำรงชีวิตหลายประการ ทำได้บ้าง ไม่ได้บ้าง แต่ด้านการงานทุ่มเทเต็มความสามารถ คนที่มีหน้าที่ต่อไปจากเราจะได้ทำต่อได้รวดเร็วไม่ลำบาก งานจะได้เจริญรุ่งหน้าต่อไปและไม่เคยคิดว่าจะมีโอกาสได้รับเสด็จฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ในหน้าที่ราชการของตนเองแต่เหมือนฟ้ามาโปรด

เมื่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระมหากรุณาธิคุณเสด็จพระราชดำเนิน เปิดหอสมุดดนตรีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร และข้าพเจ้ามีโอกาสได้รับเสด็จฯ ใกล้ๆ แบบต่างๆ ด้วยเป็นข้าราชการชั้นผู้น้อย แต่ข้าพเจ้าจำได้ทุกพระราชอิริยาบถของพระองค์ และภาคภูมิใจยิ่งนักที่ได้แต่งเครื่องแบบปกติขาวรับเสด็จฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในหน้าที่ราชการของตนเองเป็นครั้งแรกและครั้งเดียวในชีวิตราชการ ข้าพเจ้าเป็นข้าราชการในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ตั้งแต่วันแรกของชีวิตราชการและจบจนวันสุดท้ายแห่งพระชนม์ชีพของพระองค์ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙ เวลา ๑๕ นาฬิกา ๕๒ นาที เสด็จสวรรคต ณ โรงพยาบาลศิริราช ด้วยพระอาการสงบ สิริพระชนมพรรษาปีที่ ๘๙ ทรงครองราชสมบัติได้ ๗๐ ปี ตามประกาศสำนักพระราชวัง ข้าพระพุทธเจ้า ขอน้อมเกล้าน้อมกระหม่อม รำลึกในพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้

เช้าวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙ ท่ามกลางบรรยากาศเศร้าสลด อธิบดีกรมศิลปากรเรียกประชุม เวลา ๐๗.๓๐ น. ณ ห้องประชุมกรมศิลปากร ซึ่งอยู่ใกล้กำแพงพระบรมมหาราชวัง เพียงถนนหน้าพระลานกัน ข้าพเจ้าไปถึงแต่เช้า ถนนปิดทำความสะอาดและจัดเตรียมสถานที่โดยรอบพระบรมมหาราชวัง ข้าพเจ้าเดินจากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร ทุกอย่างเงียบสงบ

หมองหม่น บ่ายวันนี้จะมีพิธีเคลื่อนพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จากโรงพยาบาลศิริราชสู่พระบรมมหาราชวัง ข้าพเจ้าคิดมีหน้าที่หลายอย่างที่หน่วยงานราชการต้องดำเนินการให้เรียบร้อยตามประกาศของรัฐบาล แต่สิ่งหนึ่งที่พวกเราข้าราชการ พนักงานราชการ

และลูกจ้างสำนักหอสมุดแห่งชาติร่วมกันทำได้ใน
ห้วงเวลานี้คือการแสดงความอาลัยด้วยการผูกผ้า
ดำ-ขาว ตลอดแนวรั้วหน่วยงานในสังกัดทั้งที่อาคาร
ถาวรวัตถุ ถนนหน้าพระธาตุ และแนวรั้วหอสมุด
แห่งชาติ ถนนสามเสน ซึ่งถ้านำมาต่อกันจะยาวจนสุด
สายตาให้แล้วเสร็จทันขบวนพิธีเคลื่อนพระบรมศพ
จากโรงพยาบาลศิริราชสู่พระบรมมหาราชวัง

เราต้องการผ้าจำนวนมากที่ต้องรีบหาซื้อซึ่งยากที่
จะหาได้โดยเร็วเนื่องจากเป็นความต้องการสูงใน
ขณะนั้นและการจราจรเริ่มติดขัดแต่พวกเราช่วยกัน
ทำงานสำเร็จที่อาคารถาวรวัตถุก่อนเที่ยงท่ามกลาง
ประชาชนจำนวนมากที่มาถวายน้ำสรงพระบรมศพ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมส่งเสด็จสู่สวรรคาลัย
เบื้องหน้าพระบรมฉายาลักษณ์ ซึ่งประดิษฐาน
ณ ศาลาสหทัยสมาคม ในพระบรมมหาราชวัง ตั้งแต่
เวลา ๘ โมง ๓๐ นาที ถึงเวลา ๑๒ นาฬิกา พวกเรา
ออกจากบริเวณสนามหลวงเพื่อกลับไปดำเนินการ
ต่อที่หอสมุดแห่งชาติ ถนนสามเสน ซึ่งการเดินทาง
ค่อนข้างลำบากเนื่องจากประชาชนที่เริ่มเข้ามารอ
ขบวนพิธีเคลื่อนพระบรมศพเนืองแน่นแต่ที่สุดก็มา
ช่วยกันผูกผ้าแสดงความอาลัยโดยรอบรั้วหอสมุด
แห่งชาติซึ่งเป็นรั้วที่ยาวมาก งานสำคัญที่ตั้งใจทำ
เพื่อแสดงความอาลัยก็เรียบร้อยก่อนพิธีเคลื่อน
พระบรมศพจะแล้วเสร็จ ปวงข้าพระพุทธเจ้า
ขอน้อมเกล้าน้อมกระหม่อม รำลึกในพระมหา
กรุณาธิคุณหาที่สุมิได้ ข้าพระพุทธเจ้า ข้าราชการ
พนักงานราชการ และลูกจ้าง สำนักหอสมุดแห่งชาติ

วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ข้าพเจ้า
กราบถวายบังคมพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระ
พระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศร
รามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช
บรมนาถบพิตร บนพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาทใน
พระบรมมหาราชวัง...ไม่อยากให้มีวันนี้ ผ่านไปแล้ว
ห้าสิบกว่าปีของชีวิตข้าพเจ้า และผู้คนอีกจำนวน
มาก “เย็นศิระเพราะพระบริบาล”

แสงตะวัน วันนี้ ยังสีหม่น
ความร้อนรน ในหัวใจ ไม่จางหาย
อยากเอื้อมดูด หยดตะวัน ไม่วางวาย
ให้เหมือนคล้าย วันพระองค์ คงพระชนม์
แม้เร่งรุด สุดกำลัง รังมิได้
หวังสุดท้าย เกินไขว่คว้า น้ำตาหล่น
สิ้นพระบาท สมเด็จฯ ภูมิพล
มิได้ยล สิ้นแล้ว แสงตะวัน ♦

